

ประวัติของวัดลานตากฟ้าและชุมชนบ้านลานตากฟ้า

วัดลานตากฟ้า ตำบลลานตากฟ้า อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม

Wat Lan Tak Fa Lantakfa Nakornchaisri Nakhornprathom

ประวัติวัดลานตากฟ้า

วัดลานตากฟ้า เป็นวัดเก่าแก่ ไม่ทราบประวัติความเป็นมาอย่างแน่ชัดว่าสร้างในยุคสมัยใด แต่เมื่อพิจารณาตามหลักฐานภายในวัดลานตากฟ้าที่ยังคงเหลืออยู่ ในปัจจุบันคือ พระประธานในอุโบสถ เป็นพระพุทธรูปแกะสลักจากหินทรายแดง จากการพิจารณาตามพุทธลักษณะแล้วพบว่าน่าจะเป็นพระพุทธรูปแบบอุทอง 3 ซึ่งพระพุทธรูปแบบอุทอง 3 นี้ได้รับอิทธิพลของศิลปะสมัยทวารวดี และอิทธิพลของศิลปะสมัยสุโขทัยปะปนกันอยู่ หากประมาณตามอายุและศิลปะแล้วน่าจะมีอายุราวพุทธศตวรรษที่ 20 (ประมาณปี พ.ศ. 2000 เป็นต้นมา) หรือเทียบได้กับสมัยกรุงศรีอยุธยาตอนต้น

จากการสืบค้นตามหลักฐานทางประวัติศาสตร์ พบว่าพระราชพงศาวดารกรุงศรีอยุธยาฉบับพันจันทนุมาศ(ต้นฉบับสมุดข่อยไทย) มีเนื้อความบรรยายตั้งแต่การสถาปนากรุงเทพทวารวดีศรีอยุธยา มหาติลภพนพรัตน์ ราชธานีบุรีรมย์ หรือ เรียกสั้นๆ ว่า กรุงศรีอยุธยา มาจนกระทั่งใกล้สิ้นสมัยของกรุงศรีอยุธยา ได้มีการกล่าวถึง บ้านลานตากฟ้า ไว้ในช่วงหนึ่งซึ่งมีใจความว่า “หลวงศรียศ” ซึ่งเป็นชาวบ้าน ลานตากฟ้า แขวงเมืองนครปฐม ได้เข้าร่วมกับสมเด็จพระชัยราชาธิราช ก่อการรัฐประหารสมเด็จพระรัษฎาธิราชกุมารในปี พ.ศ. 2077 และต่อมา หลวงศรียศ ได้ร่วมมือกับขุนนางอีก 3 ท่านโค่นล้มอำนาจของขุนรวงศาธิราชและท้าวศรีสุดาจันทร์จนสำเร็จ จากนั้นได้ทูลอัญเชิญพระเถียรราชา พระราชอนุชาต่างพระราชมารดาของสมเด็จพระชัยราชาธิราช แล้วสถาปนาขึ้นเป็นพระมหากษัตริย์ทรงพระนามว่า สมเด็จพระมหาจักรพรรดิ ครองแผ่นดินกรุงศรีอยุธยา” การกล่าวถึงหลวงศรียศและบ้านลานตากฟ้า ในพงศาวดารฉบับนี้ เป็นหลักฐานสำคัญทำให้ทราบได้ว่า บ้านลานตากฟ้า เป็นชุมชนเก่าแก่ที่มีมาตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยาตอนต้น และมีบันทึกไว้ในสมุดข่อยเป็นหลักฐาน อ้างอิงอย่างชัดเจน

บ้านลานตากฟ้า ถูกกล่าวถึงเป็นครั้งที่ 2 ในเอกสารประวัติศาสตร์ คือในนิราศสุพรรณ ซึ่งสุนทรภู่ แต่งขึ้น เมื่อ พ.ศ.2374 กล่าวถึงด่านสำคัญ หรือแดนด่าน เป็นด่านใหญ่จากช่องปากคลองโยงต่อกับแม่น้ำนครชัยศรี เป็นทางน้ำสัญจรของเรือสินค้าเพื่อเดินทางเข้าออกจากหัวเมืองฝั่งตะวันตกและกรุงเทพฯ ทำให้มีเรือจำนวนมาก ต้องหยุดที่จุดตั้งด่านมีตลาดและชุมชน และมีนายด่านเรียกว่า เจ้าตลาดปากคลอง เป็นผู้ตรวจตราและเรียกเก็บภาษีในสมัยนั้น

สุนทรภู่ ได้บันทึกถึงชุมชน “ลานตากฟ้า” ว่าเป็นชุมชนใหญ่ มีบ้านเรือน โรงร้านตั้งยาวตลอดคิ่งน้ำ สุนทรภู่ ให้ภาพชีวิตชาวบ้านในชุมชน ขณะกำลังตากปลาบนร้าน ซึ่งเขาเชื่อมโยงความหมายว่าเป็นที่มาของชื่อชุมชน อาจจะเรียกว่า ลานตากปลา ก็ได้ซึ่งนอกจากสะท้อนให้เห็นถึงความอุดมสมบูรณ์ของแหล่งน้ำช่วงยุคนั้นที่มีทั้งปลาและผักน้ำอย่าง ผักบุ้ง เต็มท้องทุ่ง ใช้เป็นอาหารได้แล้วสุนทรภู่ ได้พรรณนาถึงบ้านลานตากฟ้า เป็นโคลง 4 สุภาพ ในนิราศสุพรรณ ไว้ดังนี้

ออกแควแม่น้ำปาก	คลองโยง
แดนด่านบ้านเรือนโรง	เรียดคิ่ง
ชื่อลานตากฟ้าไกล	ทุ่งรอบ ขอบแฮ
เย็นย่ำน้ำค้างฟุ้ง	ฟากฟ้าสากลฯ
ชาวบ้านร้านเรือกตั้ง	ตากปลา
แต่ปากว่าตากฟ้า	เฟื่องฟุ้ง
กว้างขวางทรง่างวัดวา	ไว้ช่อง คลองแฮ
ริมฝั่งพรั่งผักบุ้ง	ยอดแยมแซมไสว

นอกจากนี้ สุนทรภู่ ยังได้แต่งนิราศพระประธมใน พ.ศ. 2375 โดยกล่าวถึงการเดินทางไปนมัสการองค์พระปฐมเจดีย์โดยการเดินทางผ่านคลองโยงทางเรือแล้วออกแม่น้ำนครชัยศรีเพื่อไปนมัสการองค์พระปฐมเจดีย์โดยผ่านย่าน ลานตากฟ้า ในขณะที่ผ่าน บ้านลานตากฟ้า ได้แต่งกลอน เป็นกลอน 8 มีใจความสำคัญไว้ดังนี้

จะออกช่องคลองโยงเห็นโรงบ้าน	เขาเรียกลานตากฟ้าค้อยพาขึ้น
ไฉ่แผ่นฟ้ามาตากถึงภาคพื้น	น่าจะย็นหยิบเดือนได้เหมือนใจ

เจ้าหนูน้อยพลอยว่าฟ้าตกน้ำ

ใครช่างด้ายกฟ้าขึ้นมาได้

แผ่นดินดินสิ้นฟ้าสุราลัย

จะเปล่าใจจริงจริงทั้งหญิงชาย

บ้านลานตากฟ้า ยังถูกกล่าวถึงจากเรื่องเล่าของชาวบ้านปากต่อปากอีกว่า ครั้งอดีตบริเวณนี้ยังไม่มีถนน ประชาชนใช้เรือในการเดินทาง สัญจรติดต่อค้าขาย วันหนึ่งเกิดอุบัติเหตุเรือล่มที่หน้าวัด ชาวบ้านช่วยผู้ประสบเหตุแล้วนำข้าวของและเสื้อผ้าขึ้นตากที่ลานวัด ซึ่งมีสิ่งของและเสื้อผ้าจำนวนมาก ชาวบ้านจึงเรียกขานว่า ลานตากผ้า เมื่อกาลเวลาผ่านไป จึงเพี้ยนไปเป็น ลานตากฟ้า

แม้จะมีข้อสันนิษฐานของสุนทรภู่ และเรื่องเล่าของชาวบ้าน ว่าชื่อบ้านลานตากฟ้า อาจจะมีผิดเพี้ยนมาจากคำว่า ลานตากปลาบ้าง ลานตากผ้าบ้าง แต่ก็ไม่ได้มีเอกสารหรือหลักฐานใดๆเลย ที่จะสมเหตุสมผลหรือพิสูจน์ให้เห็นเป็นประจักษ์ได้ว่าเป็นเช่นนั้น แต่หลักฐานเก่าแก่ที่สุดคือพงศาวดารฉบับพันจันทนุมาศ กลับกล่าวถึงชื่อ “**บ้านลานตากฟ้า**” ไว้อย่างชัดเจนที่สุด ดังนั้นจึงน่าจะสรุปได้ว่าชื่อ “**บ้านลานตากฟ้า**” เป็นชื่อดั้งเดิมของวัดและชุมชนนี้มาตั้งแต่สมัยโบราณแล้ว มิได้เกิดจากความผิดเพี้ยนแต่อย่างใด

จากการศึกษาพุทธลักษณะของพระพุทธรูปเก่าบนฐานชุกชีในอุโบสถวัดลานตากฟ้า ซึ่งมีอายุราวประมาณพุทธศตวรรษที่ 20 จากหลักฐานในพระราชพงศาวดารที่กล่าวถึงบ้านลานตากฟ้าว่ามีมาแต่สมัยพระชัยราชาธิราช ประมาณปี พ.ศ. 2000 เศษ และจากการกล่าวถึงบ้านลานตากฟ้าของสุนทรภู่ ในการแต่งนิราศพระประธมและนิราศสุพรรณ จึงพอจะสรุปได้ว่า วัดลานตากฟ้า เป็นวัดเก่าแก่ที่สร้างมาพร้อมกับชุมชน บ้านลานตากฟ้า มีอายุราว 500 - 600 ปีแล้ว

ปัจจุบันวัดลานตากฟ้า ตั้งอยู่เลขที่ 41 บ้านลานตากฟ้า ตำบลลานตากฟ้า อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม สังกัดคณะสงฆ์ มหานิกาย

ที่ดินที่ตั้งวัดลานตากฟ้ามีเนื้อที่	38	ไร่	2	งาน	68	ตารางวา
โฉนดที่ดิน เลขที่ 70735	เนื้อที่	5	ไร่			
โฉนดที่ดิน เลขที่ 8842	เนื้อที่	8	ไร่	96	ตารางวา	
โฉนดที่ดิน เลขที่ 15960	เนื้อที่	11	ไร่	80	ตารางวา	
โฉนดที่ดิน เลขที่ 12418	เนื้อที่	5	ไร่	20	ตารางวา	

โฉนดที่ดิน เลขที่ 71025 เนื้อที่ 1 ไร่ 28 ตารางวา
โฉนดที่ดิน เลขที่ 15333 เนื้อที่ 4 ไร่ 3 งาน 28 ตารางวา
โฉนดที่ดิน เลขที่ 8877 เนื้อที่ 3 ไร่ 1 งาน 20 ตารางวา

อาณาเขตของวัดลานตากฟ้า ในปัจจุบัน

ทิศเหนือจรดคลองโยง

ทิศใต้จรดที่ดินเอกชน

ทิศตะวันออกจรดถนนชลประทาน

ทิศตะวันตกจรดแม่น้ำนครชัยศรี

วัดลานตากฟ้า ได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมา เมื่อ พ.ศ. 2497 โดยมีเขต กว้าง 40 เมตร ยาว 60 เมตร

ดร.พระมหาสมบัติ (ธมฺมิโก) สุขทวีเลิศพงศ์
คุณนพรัตน์ คุณหนูนา สนิทเชื้อ พร้อมครอบครัว
ชุม

ดร.ปิ่นพันธ์ พจญทรพรรค พร้อมครอบครัว
คุณพจน์-คุณพัชรินทร์-คุณพิภัทร์พงษ์ ศรีคำ

ว่าที่ ร.ท. กัณฑ์อเนก คุณวิภารัตน์ พร้อมครอบครัวเจริญกุล คุณสำเนียง มะรังกา พร้อมครอบครัว
ร่วมสร้างถวายเป็นจำนวนเงิน 30,000 บาท